

Sygn. akt I ACa 490/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Kaniok

Sędziowie: SA Zbigniew Stefan Cendrowski

SO (del.) Beata. Byszewska (spr.)

Protokolant: referent - stażysta Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2015 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa T. G.

przeciwko (...) W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda T. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 12 grudnia 2014 r.

sygn. akt I C 472/12

I. *oddala apelację;*

II. *nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz pozwanego;*

III. *przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie na rzecz adwokat K. G. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.*

Zbigniew Stefan Cendrowski Ewa Kaniok Beata Byszewska

Sygn. akt I ACa 490/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo T. G. przeciwko (...)W. o zapłatę, nie obciążając powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego.

Postanowieniem z dnia 12 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy odrzucił pozew w stosunku do Prezydenta (...) W..

Powyższy wyrok zapadł po dokonaniu przez Sąd Okręgowy następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

W pozwie z dnia 12 grudnia 2011 roku skierowanym przeciwko (...) W. powód T. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego tytułem świadczenia na cel społeczny kwoty 120 000 zł. „za zeszłoroczny śnieg” oraz ograniczenie o 20 000 000 zł. wydatków na walkę z zimą, a następnie. dnia 17 września 2014 roku sprecyzował powództwo wnosząc o zasądzenie

od Prezydenta (...) W. na rzecz Klubu (...) w W. kwoty 40 000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty „...za zeszłoroczny śnieg”, tj. paraliż stolicy na początku zimy b. r. z winy pozwanego; zasądzenie od pozwanego (...) W. – Zarządu (...) na rzecz Klubu (...) w W. kwoty 20 000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty „...za zeszłoroczny śnieg”, tj. paraliż stolicy na początku zimy b. r. z winy pozwanego; zasądzenie od pozwanego (...) W. – Zarządu Dróg Miejskich na rzecz Klubu (...) w W. kwoty 20 000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty „...za zeszłoroczny śnieg”, tj. paraliż stolicy na początku zimy b. r. z winy pozwanego; zasądzenie od Prezydenta (...) W. na rzecz Klubu (...) w W. kwoty 40 000 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty „...za szkodliwą potencjalnie decyzję ograniczenia w tym roku wydatków na walkę z zimą o 20 000 000 zł. Powód wskazał, iż zapłaty wskazanych należności żąda za zawinione działania pozwanych, jakie miały miejsce zimą na przełomie roku 2010 i 2011. Pomimo, że pod koniec 2010 roku miały miejsce znaczne opady śniegu, nie odśnieżano ulic, a pasażerowie komunikacji miejskiej napotkali znaczne utrudnienia, opóźnienia autobusów sięgały nawet kilku godzin, wiele linii autobusowych i tramwajowych nie kursowało, a na ulicach nie była widoczna odpowiednia ilość pługów usuwających śnieg z ulic. Posypywarki wysyłano tylko na te ulice, którymi kursowały autobusy komunikacji miejskiej; stolica została sparaliżowana, zmniejszone zostały środki finansowe na odśnieżanie ulic (...).

Na rozprawie w dniu 12 grudnia 2014 roku Sąd oddalił wniosek o dopozwanie H. W. wskazując, że z brzmienia art. 194 § 3 k.p.c. wynika, że to sąd decyduje o tym, czy uwzględnić wniosek powoda o wezwaniu do udziału w sprawie podmiotu, który do tej pory pozwanym nie był, przy czym sąd nie jest związany takim wnioskiem i może wydać postanowienie o wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze pozwanego lub wniosku powoda nie uwzględnić (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 stycznia 2013 roku, I ACa 1017/12, LEX nr 1280410). Sąd pierwszej instancji oddalił wnioski pozwanego o przypozwanie i o dopozwanie (...) S. A. V. (...) z siedzibą w (...) S. A. z siedzibą w W. uznając, że w świetle żądania pozwu i zakreślonej przez powoda podstawy faktycznej powództwa są one nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że wobec sprecyzowanego przez powoda żądania - zasądzenia określonej kwoty na cel społeczny Sąd Okręgowy uznał, że podstawę prawną powództwa stanowią przepisy kodeksu cywilnego regulujące problematykę ochrony dóbr osobistych, jedynie bowiem w treści art. 448 k.c. funkcjonuje instytucja świadczenia na cel społeczny powiązana z roszczeniami płynącymi z naruszenia dóbr osobistych, do czego nawiązał powód na rozprawie w dniu 12 grudnia 2014 roku.

Sąd Okręgowy, analizując przepisy art. 23 i 24 k.c. oraz art. 448 k.c., podniósł, że rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne. Wynika to z ogólnej reguły rozkładu ciężaru dowodu statuowanej przepisem art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Przez działanie bezprawne rozumie się, najogólniej rzecz ujmując, zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego. Najczęściej traktuje się cechę bezprawności jako "czysto" obiektywną, co usuwa kwestię oceny działania sprawcy pod kątem dochowania lub przekroczenia wzorca staranności poza zakres tej przesłanki, plasując ją na płaszczyźnie winy. Należy podkreślić, że o naruszeniu dóbr osobistych nie decyduje subiektywna ocena poszukującego ochrony, lecz obiektywna ocena reakcji, jaką dane zachowanie wywołuje u odbiorcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w z dnia 11 stycznia 2007 roku, I ACa 833/06, LEX nr 298413).

Dalej Sąd Okręgowy podniósł, że w przypadku naruszenia dóbr osobistych bezprawnym działaniem sprawcy pokrzywdzonemu przede wszystkim przysługują środki o charakterze niemajątkowym przewidziane w art. 24 k.c., a w przypadku, gdy działanie naruszydźcy jest także zawinione środki o charakterze majątkowym, o których stanowi art. 448 k.c. Obydwa roszczenia mają charakter samodzielny i pokrzywdzonemu przysługuje prawo ich wyboru, ale sądowi pozostawiona jest ocena celowości przyznania ochrony w żądanej formie, jego adekwatności do

rodzaju naruszonego dobra, a przede wszystkim rozmiaru doznanej krzywdy. Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego podstawowym kryterium oceny sądu winien być rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej pokrzywdzonego, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej jest zrekompensowanie i złagodzenie doznanej krzywdy moralnej. Jednakże przepis art. 448 k.c. ma charakter samodzielny i przysługuje obok zastosowania innych środków koniecznych do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych, o ile inne środki nie wyczerpują uprawnień osoby, której dobro naruszono. Zasądzenie zadośćuczynienia ma zatem charakter fakultatywny i od oceny sądu opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy zależy przyznanie pokrzywdzonemu ochrony w tej formie (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 11 stycznia 2007 roku, I ACa 833/06, LEX nr 298413).

Sąd Okręgowy podniósł że Powód T. G. wskazywał, że naruszono jego godność poprzez doprowadzenie stolicy do paralizu komunikacyjnego zimą 2010-2011 roku. Powód twierdził, że w tej sprawie występuje jako tzw. „trybun ludowy”, w imieniu społeczności (...), zaś w świetle treści art. 23 k.c. nie ulega wątpliwości, że ustawodawca uznaje cześć za dobro osobiste, gdyż została ona wymieniona w tym przepisie.

Zdaniem Sądu Okręgowego roszczenia związane z ochroną czci aktualizują się w chwili zagrożenia lub naruszenia prawa konkretnej osoby, której dotyczy określone zachowanie mające charakter bezprawny, a dla uznania za usprawiedliwione żądania zadośćuczynienia również zawiniony.

W okolicznościach sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, że nie może być mowy o naruszeniu dobra osobistego jednostki w postaci godności osobistej w sytuacji, gdy do tego naruszenia dojść miałyby skutek nieodśnieżania, czy też niewystarczającego odśnieżania ciągów komunikacyjnych przez służby miejskie. Nie ma tu jakiegokolwiek korelacji pomiędzy wskazywanym przez powoda jako naruszane zachowaniem służb pozwanego dobrem osobistym – godnością, a prawem do poruszania się po odśnieżonych drogach lub chodnikach. W ocenie Sądu Okręgowego skutek zachowań pozwanego, które powód określił jako „nieodśnieżanie”, „paraliż komunikacyjny stolicy”, czy zmniejszenie wydatków na odśnieżanie” nie może dojść do naruszenia dóbr osobistych powoda – jego godności osobistej, ponieważ tego rodzaju zachowania nie były w ogóle nakierowane na osobę powoda T. G., jego dobra osobiste, a warunkiem sine qua non uznania, że doszło do naruszenia dóbr osobistych jednostki musi być ustalenie, że określone zachowanie naruszydźciela było skierowane przeciwko poszkodowanemu. Działanie podjęte przez powoda w tym procesie, który przedstawia się jako „trybun ludowy” nie może odnieść zamierzonego skutku, skoro nie sposób dopatrzeć się w zachowaniu pozwanego ukierunkowania na powoda. Nie ma w polskim prawie cywilnym instytucji „trybuna ludowego”, a zatem powoływanie się na działanie w interesie publicznym również nie może skutkować uwzględnieniem powództwa.

Uznając, zatem, że nie mogło dojść poprzez nieodśnieżanie, czy nienależyte odśnieżanie, bądź zmniejszenie wydatków na odśnieżanie (niezależnie nawet od tego, czy te fakty miały miejsce i czy były zawinione przez pozwanego) do naruszenia dóbr osobistych powoda T. G., czy też innych członków społeczności (...), na rzecz których powód działa jako „trybun ludowy” powództwo jako bezpodstawne podlegało oddaleniu a limine, bez konieczności prowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c. Jednocześnie Sąd Okręgowy przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu.

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok w części, tj, w zakresie punktu I, w którym powództwo zostało oddalone.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 23 k.c., art. 24 k.c. i art. 448 k.c. poprzez ich zastosowanie i uznanie, że stanowią one podstawę prawną roszczenia powoda, a w konsekwencji oddalenie

powództwa, podczas gdy zdaniem powoda przedmiotowe roszczenia nie wywodził z naruszenia jego godności, a także w jego ocenie przeczą temu przytoczone przez niego okoliczności faktyczne;

2/ naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a/ art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu meteorologii i ochrony środowiska, ruchu drogowego i motoryzacji i o zwrócenie się do Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu (...), uznając że okoliczności, na które te wnioski zostały zgłoszone nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu oraz poprzez oddalenie dowodu z przesłuchania stron,

b/ art. 194 § 3 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i oddalenie wniosku powoda o dopozwanie H. G. — W.,

c/ art. 328 § 2 k.p.c. poprzez uchylenie się od wskazania w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, ograniczając się wyłącznie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa,

d/ art. 233 § 1 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkujące powstaniem sprzeczności pomiędzy istotnymi ustaleniami Sądu I-ej instancji a treścią materiału dowodowego,

e/ art. 187 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie,

3/ błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na wynik sprawy, jak w pkt. 2 ppkt d powyżej.

Zgłaszając powyższe zarzuty powód wniósł o:

1/ uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania względnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości

2/ przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi T. G. i oświadczam, że opłaty te nie zostały zapłacone w całości lub w części.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była nieuzasadniona i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Chybione były zarzuty tak naruszenia prawa procesowego, jak i materialnego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że kwestie dotyczące prawidłowości odrzucenia pozwu w stosunku do Prezydenta (...) W. zostały już prawomocnie rozstrzygnięte w postępowaniu zażaleniowym i zarzuty apelacji w tym zakresie są bezprzedmiotowe (zarzuty zawarte w punkcie 2 d i e oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych). Jednocześnie zarzuty naruszenie art. 187 § 1 k.p.c. w zw. z art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c. są chybione z tej także przyczyny, że przepisy, których naruszenie zarzuca powód nie nakładają żadnych obowiązków na sąd, zatem sąd nie może ich naruszyć, są one skierowane do stron postępowania.

Chybione były zarzuty związane z wadliwością uzasadnienia, tj. naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Wprawdzie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są dosyć lakoniczne, tym niemniej Sąd zgodnie z art. 227 k.p.c. ma obowiązek poczynienia ustaleń w zakresie istotnym do rozstrzygnięcia sprawy i w tej sprawie poczynione ustalenia są wystarczające do jej rozstrzygnięcia, aczkolwiek należy je uzupełnić poprzez wskazanie, że poza sporem w tej sprawie było, że na przełomie 2010 i 2011 roku doszło do intensywnych opadów śniegu i czasowego pozostawiania nieodsnieżonych ulic w W. (okoliczność przyznana przez pozwanego). Nadto zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być uzasadniony jedynie wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie posiada wszystkich koniecznych elementów, bądź zawiera

braki w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej. Uzasadnienie Sądu Okręgowego zostało tymczasem sporządzone zgodnie z wymogami powyższego przepisu, możliwa jest kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku.

Nieuzasadniony był także zarzut związany z oddaleniem wniosków dowodowych powoda. Skoro okoliczność dużych opadów śniegu we wskazywanym przez powoda okresie nie była kwestionowana, to przeprowadzenie dowodu na tę okoliczność było zbędne. Nadto pomimo zgłoszenia zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. co do oddalenia przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych, powód nie wniósł w apelacji o skontrolowanie postanowienia z 12 grudnia 2014 r. w trybie art. 380 k.p.c., przewidującym, że sąd drugiej instancji na wniosek strony - a więc nigdy z urzędu - rozpoznaje te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na wynik sprawy (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Gdy - jak w tym przypadku - w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich nie wyrażonych (por. np. postanowienia SN z 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663 i z 8 stycznia 2014 r., II UZ 63/13, LEX nr 1418894). Trzeba zarazem zaznaczyć, że nie było podstaw do dopuszczenia z urzędu takiego dowodu jako że był on nieprzydatny, jak wskazano wyżej, do rozpoznania sprawy. Powyższe powoduje, że zarzut naruszenia art. 217 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

Nieuzasadniony był również zarzut naruszenia art. 194 § 3 k.p.c., bowiem z brzmienia art. 194 § 3 k.p.c. wynika, że to sąd decyduje o tym czy uwzględnić wniosek powoda o wezwaniu do udziału w sprawie podmiotu, który do tej pory pozwanym nie był. Zatem najpierw konieczny jest wniosek powoda o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, podmiotu, który wcześniej nie był wskazany w pozwie jako pozwany, a następnie - konieczne jest postanowienie sądu, przy czym sąd nie jest związany takim wnioskiem i może wydać postanowienie o wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze pozwanego lub wniosku powoda nie uwzględnić (np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi dnia 29 stycznia 2013 r., I ACa 1017/12, LEX nr 1280410) W odróżnieniu od sytuacji przewidzianej w art. 194 § 1 k.p.c., w przypadku określonym w § 3 tego artykułu, sąd nie jest związany wnioskiem powoda nawet wówczas, gdy okaże się, że wymienione w § 3 przesłanki zostały spełnione. Sformułowanie „sąd może wezwać”, a nie „sąd wzywa” wskazuje, że wniosek powoda może zostać oddalony, gdy okoliczności sprawy nie wskazują na celowość żądanego dopozwania, np. wniosek zostaje złożony na etapie, gdy prawie całe postępowanie dowodowe zostało już przeprowadzone (wyrok Sądu Najwyższego z 22 grudnia 1975 r., IV PR 274/75, LexisNexis nr 321850).

W okolicznościach sprawy Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że wezwanie na tym etapie w charakterze pozwanej H. W. było nieuzasadnione.

Z powyższych przyczyn zarzuty naruszenia prawa procesowego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Niezasadne były także zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 23, 24 i art. 448 k.c. poprzez ich zastosowanie w sprawie. W apelacji skarżący zarzuca, że nie wywodził swoich roszczeń z naruszenia dobra osobistego w postaci godności, czemu przeczą także okoliczności faktyczne.

Podnieść zatem należy, że rolą strony jest podanie podstawy faktycznej powództwa, zaś nie ma ona obowiązku wskazania podstawy prawnej dochodzonego roszczenia. W toku procesu sąd konfrontuje wskazaną przez powoda podstawę faktyczną pozwu z normami prawnymi i obiektywnym stanem rzeczy. W ten sposób w trakcie procesu kształtuje się rzeczywisty przedmiot procesu, którego ramy określają żądanie i podstawa faktyczna pozwu (Z. Resich, Res iudicata, Warszawa 1978, s. 73). Przytoczone w toku procesu okoliczności mogą rzutować na podstawę faktyczną orzeczenia i wywoływać lub pogłębiać niezgodność pomiędzy przytoczonymi w pozwie okolicznościami faktycznymi, mającymi uzasadnić żądanie, a faktami ustalonymi. Wniosek ten potwierdza pojęcie stanu rzeczy z art. 316 § 1 k.p.c. obejmujący zarówno stan faktyczny, jak i prawny obowiązujący w chwili zamknięcia rozprawy. Określając wymagania pozwu, art. 187 k.p.c. nie wymienia wśród jego warunków obligatoryjnych przytoczenia podstawy prawnej określonego

w pozwie żądania (art. 187 § 1). Także pośród warunków fakultatywnych, które powód może zamieścić w pozwie art. 187 § 2 nie wymienia wskazania przepisów prawa materialnego mających stanowić podstawę prawną orzeczenia.

Wskazać zatem trzeba, że stan faktyczny sprawy jest ustalany pod kątem ewentualnego zastosowania bądź wykluczenia określonych, w tym ewentualnie wskazanych przez powoda przepisów prawa materialnego. Nie można negować, że to prawo materialne wyznacza zakres koniecznych ustaleń faktycznych czynionych w toku postępowania i ma rozstrzygające znaczenie dla oceny, czy twierdzone bądź ustalone fakty mają istotne znaczenie. Z orzecznictwa i piśmiennictwa płynie jednoznaczny wniosek, że wyłącznie sąd, a nie strony, określa, jakiemu przepisowi prawnemu należy podporządkować żądanie pozwu wynikające z przytoczonej podstawy faktycznej. Jednocześnie obowiązkiem powoda jest tak precyzyjne określenie podstawy faktycznej żądania, aby można było jednoznacznie określić, jaką ma ono podstawę prawną. Jest to bowiem konieczne w celu podjęcia przez pozwanego stosownej obrony oraz w celu zakreślenia przez sąd granic rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślenia wymaga, że treść przytoczonych okoliczności faktycznych jest nie tylko wyrazem stanowiska strony, ale wskazuje także istotę sporu i jednocześnie wyznacza zakres oraz kierunek postępowania dowodowego. Z podstawy faktycznej wyrasta bowiem żądanie udzielenia określonej ochrony prawnej.

W tej sprawie, po sprecyzowaniu przez powoda powództwa jako żądania zapłaty na wskazany cel społeczny – żądanie to nie mogło być ocenione inaczej niż jako wynikające z ochrony dóbr osobistych, bowiem kodeks cywilny tylko w dwóch przepisach – art. 24 i 448 k.c. przewiduje tego typu roszczenie, na co zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy trafnie zatem zakwalifikował żądanie pozwu pod właściwą normę prawną oraz zasadnie uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Na marginesie stwierdzić trzeba, że pomimo kwestionowania w apelacji zastosowania prawa materialnego powód ograniczył się do wskazania, że podawał inną niż to przyjął Sąd pierwszej instancji podstawę faktyczną roszczenia, ale próżno doszukać się w apelacji wyjaśnienia, jaką to podstawę faktyczną powództwa powód ma na uwadze.

Dlatego apelacja powoda podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Apelacyjny nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz powoda na podstawie art. 102 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach sprawy, zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek umożliwiający odstąpienie od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów przeciwnikowi, pomimo, że powód przegrał sprawę w postępowaniu odwoławczym. Powyższe wynika zarówno z oceny sytuacji majątkowej i życiowej powoda wskazywanej przez powoda w oświadczeniach majątkowych (osoby bezrobotnej, o bardzo niskich dochodach, korzystającej z pomocy opieki społecznej), ale także z charakteru zgłoszonego roszczenia, gdzie powód podnosił, że działa w interesie społecznym, jako „trybun ludowy”, zatem Sąd wziął pod uwagę także motywację powoda w wytoczeniu powództwa.

O przyznaniu na rzecz pełnomocnika powoda adwokata K. G. wynagrodzenia z środków Skarbu Państwa – wobec jego oświadczenia, że opłata nie została zapłacona w całości lub w części orzeczono na podstawie § 19, 20 w zw. z § 2 ust. 3 oraz § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).

Ewa Kaniok Zbigniew Stefan Cendrowski Beata Byszewska
